

Kuvailutiedot tiedonhakijan näkökulmasta

14.10.2013, MA-T

Kuvailun päämääränä on mahdollisimman hyvä aineistojen löydettävyys.

Kuvailutietojen perusteella tiedonhakijan tulisi voida löytää ja tunnistaa etsimänsä aineisto, valita käyttötarkoitukseensa sopivin sekä saada aineisto käyttöönsä.

Aineistojen välisten suhteiden kuvailulla tiedonhakijalle tarjotaan mahdollisuus löytää etsimäänsä kohteeseen liittyviä muita kohteita (esim. romaanin jatko-osa, painetun kirjan elektroninen versio, lastenkirjaan perustuva elokuva).

Musiikkiaineistojen osakohteet kuvaillaan muita aineistoja suppeammin Osakohteiden kuvailusääntöjen mukaisesti.

Kansallisbibliografiassa käytetyt kuvailutiedot on alla jaoteltu tiedonhakijan näkökulmasta.

KUVAILUTIEDOT

Tunnistamista palvelevat kuvailutiedot

Tietojen ensisijainen tarkoitus on auttaa tiedonhakijaa tunnistamaan kuvailtu aineisto (varmistamaan, että aineisto on se, mitä käyttäjä etsi tai erottamaan toisistaan aineistoja, joilla on samankaltaisia piirteitä).

Sisältötyyppi ja sisältötyypin tarkenne

Nimeke- ja vastuullistiedot:

- päänimeke
- rinnakkaisnimeke
- muu nimeketieto
- vastuullisuusmerkinnöt, ml. päävastuullisuus, rinnakkaiset päävastuullisuudet ja muut vastuullisuudet

Painostiedot:

- painosmerkintö
- painosmerkinnön vastuullisuustiedot
- lisätty painosmerkintö
- lisätyn painosmerkinnön vastuullisuustiedot
- rinnakkainen painosmerkintö

Numerointitiedot (kausijulkaisut): ml. aikamääre, vaihtoehtoinen numerointi ja uusi numerointijakso

Julkaisutiedot:

- kustannus-, tuotanto- ja/tai jakelupaikka
- kustantajan, tuottajan ja/tai jakajan nimi
- julkaisu-, tuotanto- ja/tai jakeluaika
- paino- tai valmistuspaikka (*ei musiikkiaineistossa*)
- kirjapainon/valmistajan nimi (*ei musiikkiaineistossa*)

Sarjaan liittyvät tiedot:

- sarjan nimeke

- sarjan rinnakkaisnimeke
- sarjan muu nimeketieto tai muu rinnakkainen nimeketieto
- sarjan vastuullisuusmerkintö
- sarjan ISSN-tunnus
- sarjan sisäinen numerointi

Huomautukset:

- elektronisen aineiston päänimekkeen tiedonlähde
- kuvailun tiedonlähde, kun tieto on saatu muualta kuin sovitusta tiedonlähteestä kuvailusääntöjen määrittelemissä tapauksissa
- kuvailun perusta, jos se ei ole ensimmäinen osa (*kausijulkaisut*) tai viimeisin versio (*päivittyvät julkaisut*)
- etäkäyttöisten elektronisten aineistojen kuvailun perusta
- varianttinimekkeet
- päivittyvän julkaisun aiempien versioiden päänimekkeet
- ilmestymistiheys (*jatkuvat julkaisut*)

Muutokset jatkuvien julkaisujen osien tai painosten välillä:

- päänimekkeen pienet muutokset
- rinnakkaisnimekkeen ja muun nimeketiedon muutokset
- vastuullisuusmerkinnön muutokset
- painostietojen muutokset (*jatkuvat julkaisut*)
- muutokset kustantajissa tai kustannuspaikassa

Tunnisteet:

- kansainvälinen standarditunniste tai kansallisbibliografiatunniste (NBN)
- tunnisteiden lisämääreet: mm. sidosasu, tieto virheellisyydestä tai korjauksesta, tunnisteiden tiedonlähde
- ISSN-tunniste+avainnimeke (*jatkuvat julkaisut*)

Valintaa palvelevat kuvailutiedot

Tietoja, joita tiedonhakijat ensisijaisesti tarvitsevat valitessaan fyysisiltä ominaisuuksiltaan ja tallennustavaltaan parhaiten tarpeitaan vastaavaa aineistoa:

Ulkoasutiedot:

- aineiston laajuus ml. erityismääre
- muut ulkoasutiedot, esim. kuvitusmerkintö, kierrosnopeus
- kesto
- koko
- tiedostomuoto
- liiteaineistomerkintö

Mediatyyppi

Huomautukset:

- paikalliskäyttöisen elektronisen aineiston järjestelmävaatimukset
- etäkäyttöisen elektronisen aineiston saantitapa
- kirjasinkoko (esim. isotekstinen)

Tietoja, joita käyttäjät tarvitsevat valitessaan sisällöltään parhaiten tarpeitaan vastaavaa aineistoa:

Mittakaavatieto

Koordinaatteja - ja ekvinokia koskeva tieto

Musiikin julkaisumuotoa koskeva tieto (*nuottijulkaisut*)

Huomautukset:

- tieto väitöskirjasta tai muusta opinnäytteestä
- tieto teoksen sisältämästä erikielisestä tiivistelmästä tai yhteenvedosta
- kohderyhmä
- kirjallisuuspalkinnot
- tarkemmat tiedot kielisisällöstä
- esittäjät
- tuotantoon osallistujat (*äänitteet, videoaineisto*)
- taltiointiaika ja -paikka (*äänitteet, videoaineisto*)

Saatavuutta palvelevat kuvailutiedot

Huomautukset:

- saatavuuden rajoitukset
- käyttöehdot

Sijaintitieto verkkoaineistolle

Tiedonhakija löytää muita etsimäänsä kohteeseen liittyviä aineistoja (huomautuksia aineistojen välisistä suhteista)

Toisista teoksista johdetut teokset

Eri versiot (esim. uudistetut laitokset, näköispainoksen alkuperäisversio)

Eri ilmiasut

Täydentävät aineistot (liitteet, supplementit)

Sisältää teoksen:

- teoksen/kokoomateoksen sisältämät itsenäiset teokset
- julkaiseminen toisen teoksen kanssa
- pääsarja-alasarja

Edeltäjät-seuraajat mm:

- jatko-osat, edeltävät osat
- yhdistyminen, jakautuminen/eroaminen ja sulautuminen
- korvaava teos

HAKUTIEDOT

Aineiston löytyvyyttä ja tunnistamista palvelevat hakutiedot:

Nimekehakutiedot:

- varianttinameke
- rinnakkaisnomeke
- muu nimeketieto
- sarjanimeke

Teoshakutiedot:

- alkuteoksen hakutieto
- yhtenäistetty nimeke -hakutieto
- kokoomateokseen sisältyvien teosten tekijä/nimekehakutiedot
- viittauksen kohteena olevan teoksen hakutieto

Tekijähakutiedot:

- henkilöt
- yhteisöt ml. kokoukset, kongressit, messut, tapahtumat

Tekijähakutietojen lisämääritteet:

- henkilöiden elinvuodet
- lisäksi muut lisämääreet (täydellinen nimi, toiminta-aika, ammatti) tarvittaessa erottamaan samannimisiä tai selvyyden vuoksi

Julkaisupaikkahakutieto (*vanhat monografiat*)

ASIASANAT ja LUOKITUKSET

Löytyvyyttä ja tunnistamista varten:

- YSA-termit
- MUSA-termit
- YKL-luokitustermit
- UDK-luokitustermit (ei musiikkiaineistossa)

Kokoelma- tai kirjastokohtaiset tiedot (varastotietueen elementit):

(*kansallisbibliografia toimii myös kansalliskirjaston kansalliskokoelman kokoelmaluettelona*)

Kappaleen saatavuutta palvelevat tiedot:

- kappaleen sijaintitiedot
- elektronisen aineiston sijainti
- saatavuuden rajoitukset
- käyttöehdot

Kappaleen tunnistamista palvelevat tiedot:

- numerointi
- kronologia
- kappaleen omistushistoria
- kappaleen hankintalähde
- sidosasu (*Vanhat monografiat*)
- kappaleen tallennetta koskevat tiedot (omistajien käsintehdyt merkinnät, kappalekohtaiset puutteet)
- niteen tunniste

Tiedonhakija löytää etsimäänsä kohteeseen liittyviä muita kappaleita

- toinen ilmiasu (esim. kappaleen digitoitu versio)